

Tribuna Socialistă

ABONAMENTUL: Pe an 40 cor. Pe jum. an 20 cor. Pe un sfert de an 10 cor. Pe o lună 3:50 cor. Abonamentul la mai multe exemplare pe an 32 cor. PENTRU STRENĂTATE: Pe an 50 cor. (10 Dolari).

... Organul Partidului Socialist din Ardeal, Banat și Tinuturile Ungurene. ...

Apare de două ori pe săptămână: Joi și Dumineca.

Orele scrisori și bani sunt a se trimite pe adresa: TRIBUNA SOCIALISTĂ, Sibiu, Strada Rosenanger Nr. 14. — Tot aici se primește și reclame cu prețuri moderate. — Manuscrisele nu se înapoiasă.

Criza României.

De când primul delegat al României la conferința de pace, d-l Brătianu, a părăsit Parisul și s'a întors la București, țara se află într-o criză continuă. Brătianu și partidul său nu voiesc să subscrive pacea cu Austria, prin care i-se impune României controlul străinătăii asupra minorităților naționale din țară, precum și liberul transit al mărfurilor exportate de Aliați pe teritorul României. Se spune că condițiile acestea nu s-ar potrivi cu demnitatea țării românești și ne-ar robi economic este pentru cătiva ani. În urma acestei încăpătări de-a nu subscrive, în urma așa zisei rezistențe, conferința de pace a hotărât a lăua măsuri de constrângere față de România, amenințând-o cu blocada și cu alte bunătăți, la caz că nu se va răzgândi și nu va îscăli totuși tratatul de pace. Față de amenințările acestea ale conferinței, d-l Brătianu și-a dat demisia. Întrebarea e acum ce guvern va urmări: unul care să urmeze politica de rezistență a d-sale, sau altul, care dându-și seama de imprejurările peste măsură de grele în care se află țara, va urmări altă cale și se va supune față de conferință păcii.

La București decurg acum lupte politice înversunate între acia, cari susțin rezistență și între cei cari urmăresc o politică mai împăciuitoare. Sunt două săptămâni încehiate de cănd guvernul și-a dat demisia, însă nici până în momentul de față nu se poate ști cine-i va lăua locul și cine va fi chemat să descurce ițele politicei externe, incurcate de d-l Brătianu. Fiindcă criza aceasta ne interesează foarte mult și pe noi, e bine ca să cercetăm mai cu deamnătul ce înseamnă și mai cu seama ce urmări poate avea politică de rezistență a d-lui Brătianu, împărtășită de-a lungul totodată care este punctul nostru de vedere.

Politica de rezistență intr'adevăr nu înseamnă altceva, decât împotrivire față de America, față de Anglia, față de Franță și față de Italia, cari laolaltă au stabilit tratatul de pace și vor incerca ca toate puterile a-l și impune atât dușmanilor cât și „prietenilor“. Ce-ar aduce eu sine împotrivirea aceasta?

Situată politica.

Alegările se vor amâna.

Față de hotărîrea partidelor sociale din România-Mare, precum și a partidelor burgeze opozitionale, cari au declarat că nu vor lăua parte la alegeri, dacă acestea vor avea loc la 5 Octombrie și dacă nu se va da puțină de propagandă, ridicându-se starea de asediu și cenzura — guvernul a văzut că nu poate face altceva mai cu minte, decât să amâne alegerile. Aflăm anume, că zilele acestea va apăra un nou decret regal, prin care alegerile se vor amâna din nou cu 15—20 zile, ridicându-se totodată și starea de asediu, precum și cenzura, spre a se da astfel puțină tuturor partidelor de-a și face propaganda electorală.

Atunci când anunțăm aceasta, ca o mică reușită a pășuirii energice a partidului nostru și a tovarășilor din România veche și din Bucovina, cari în mod solidar cu noi au declarat că vor absta dela alegeri dacă acestea se vor face sub stare de asediu și sub cenzură, trebuie să declarăm însă din nou, că nici amânarea aceasta nu ne poate mulțumi. Regele și guvernul au făgăduit de mai multeori, că cel puțin cu două luni înainte de alegeri se va ridică starea de asediu și cenzura, asigurându-se cea mai deplină libertate de alegeri. Crem acum ca aceasta să se înfăptuiască, amânându-se alegerile cu două luni și ridicându-se îndată starea de asediu. În răstimpul acesta să se revizuiască apoi din nou liste electorale, ca astfel alegerile ce vor urmări, să se poată manifesta adeverata voință a poporului. Aceasta o putem aștepta în orice caz dela un guvern cu adevărat cinstit.

Criza de guvern

se prelungeste. Tot mai mult se precisează însă cele două politici, între cari săvârșește azi acei cari conduc țara. Partidele de opoziție zic:

„România cere un guvern capabil să i aducă zile de sărbatoare, zile de veselie, zile de deliri, zile de viață. Căci a suferit deindejuns.

Țara nu mai vrea lacrimi, țara nu mai vrea răsboi, țara nu mai vrea moarte.

„Tara vrea bucurie, țara vrea pace, țara vrea flori, țara vrea viață.

„Morții cu morții vii cu vii“.

Față de această partidul liberal și acei cari susțin rezistență, spun că:

„Nu e cu puțină nici un fel de tocmeală asupra independenței și suveranitatei statului român“. — Ei spun mai departe:

„Măsuri represive de ordin economic nu se pot lăsa contra României, fiindcă în timp ce Conferința ne amețintă în acest sens fiecare guvern în parte, francez, englez, italian sau american ne face oferte de vânzare și cumpărare de mărfuri. În afară de aceasta, semnând pacea tot nu vom putea să demobilizăm, fiindcă aliații nu ne pot garanta pacata la Tisa la Nistru sau la Dunăre“.

Până în momentul când scriem aceste rânduri, nu se știe nimic despre felul cum va fi deslegată criza. Care din aceste două politici va fi adoptată. Ori venim un al treilea punct de vedere, care stănd la mijloc, să formeze legătura între aceste două vederi deosebite.

Pact între partidul național român și cel săsesc.

Partidul național român având toată libertatea de acțiune politică pentru organizarea alegerilor și din oficiu și afară de oficiu, a și depus candidaturile în multe cercuri. Așa de pildă în cinci cercuri din județul Sibiu au numit și publicat candidații și cum acest județ are săpte cercuri, se vede că în două cercuri partidul național român nu candidatează lăsându-le pe seama sășilor.

Muncitori! Tovarăși! Nu uitați a dă salarul vostru pe o oră, pentru fondul electoral al partidului vostru! E datoria și interesul vostru s'o faceți!

Anatole France.

Adevărată chemare a învățătorilor.

„Urăji ură, propovăduji monca și dragoste“.

La congresul sindicatelor învățătorilor francezi, tînuit la Tours, în ziua de 8 August, tovarășul Anatole France, marele scriitor al zilelor noastre, a tînuit următorul discurs, din care cenzura română a șters câteva pasajii, dar care și astfel de o frumusețe rară:

„Cetățeni, dragi camarașii! — Un vechi prieten a venit în mijlocul nostru. El era alături de Juarez în 1906, când a început să luptă pentru dreptul sindical. Având acest drept, este de datoria voastră să-i regăsiți felul de întrebînare și tocmai pentru acest scop sindicatele voastre s-au întrunit aici.

Acest congres mai are încă o altă întărire de o însemnatate capitală: reorganizarea învățământului primar. Nu vă buzuști decât de voi înșă pentru a o înțapăti: prevederă vă sfătuiește la asta.

Invățătoro, invățători, dragi prieteni, cu o ambīcie arătătoare mai adresez voaș, și plin de îngrijorare și nădăjduirii vă vorbesc. Și cum să nu fiu mișcat, când gădesc că vîntorul stă în mâinile voastre și că el va fi în mare parte ceeace spiritul și îngrijirea voastră il vor fi făcut.

Formând pe copil, voi vezi hotărî timpurile viitoare. Ce sarcină e aceasta aza, când toate să prăbusesc, când veciile societăți se scufundă sub povara greșelilor lor, când învățătorii și învinuiri se prăvălesc unii lângă alții într'o mizerie comună, schimbind priviri de dușmanie.

In orândiușă socială și morală creiată de război și consințăta de pacea care l-a urmat, voi avea de facut și de refacut totul, întăriți-vă bărbăția, înălță-vă spiritul.

Trebule să creați o omenei nouă, să treziți inteligența nouă, dacă vreți ca Europa să nu cază în imbecilitate și barbarie.

Vîse se zice: „La ce bun atâțea sfîrșită. Omul nu se schimbă.“ Și totuș el s'a schimbat din timpul când locuia în cavernă încocă întră trăesc fără de medic, aici lumea și cea mai bolnavă și copiii mor micuții, mor cincizeci la sută înainte de a ajunge vîrstă de 8—10 ani. Aici stau satele și aici fără de scoala și căte toate nu lipesc aici... Sărăcătară, sărăc popor...“

Avea țara Moților până mai înainte de război un singur izvor de căstig: mineralul. Pe la Abrud, la Roșia-Montană, la Bucium munții toți erau scoși și teritorul pretutindeni era presărat cu steampuri mici, în care moții sădrobi mineral scump și scoțe aurul din peatră. Dar azi totul e puști și ruini. Anii de-ărdind, căt mineral n'a fost acasă, căt timp el cuceră fronturile prin Galia și Italia, Serbia și Polonia, minele lui s'au infundat, iar steampurile s'au stricat, s'au ruinate. Ti-e mai mare durerea când sărbătoare văile Munților Apuseni, când treci prin munții Zlathei, pe la Abrud, pe la Roșia și pe la Bucium. Vezi în tot locul săracia cea mai cumplită și munții de peatră neroditori, iar pe biul muntean il vezi năcăjuit, slabit de foame și de griji, al cărui primă întrebare e cum ar putea căpăta un ajutor să-și refacă minele și de unde ar putea căpăta materialul de lipsă, dinamită și tot ce-i trebuie, spre a reîncepe spargerea munților și extragerea aurului din peatră ce-l împrejuiește.

Inzadar așteaptă bieții oameni ca autoritățile, cari azi sunt românești, ca Consiliul Dirigent să se intereseze de soarta lor, căci par că toți ar fi uitat.

Triste soartă...

Luată aminte, domnilor, căi dela județ și căi de la Consiliu, că țara Moților e în cea mai neagră mizerie. Luată aminte și grăbită într-ajutor. M. A.

Recrivarea vitelor.

Mai înainte cu un an armatele germane recrivizionau totul ce găseau în România, dar mai ales bucatele și vitele. Ciurde nesfărșite de vite treceau Carpații lăudând direcția Germaniei. Dar mai ales trenurile de povâră transportau zilnic sute de vagoane de vite.

Acum întotdeauna se roata, armata română, care a ocupat Ungaria, recriviază înapoi vitele ce le-au dus Germanii din Muntenia ocupată de ei. Lucru interesant însă, că vitele recrivizate de germani erau mici și păroase și de o culoare galbenă și cu coarne mici. Acum când acestea sunt aduse înapoi din Ungaria, toate au crescut mari și sunt albe, netede și cu coarne mari că abia încap pe ușa wagonului.

..... Toate se schimbă lumea astă, chiar și vitele, apoi oamenii să nu se schimbe?...

Pentru o politică de clasă independentă și efect, trebuie să mai mult decât o simplă înțelegere a intereselor de clasă, care se desprinde din trebuințele acesteia.

Se cere pe lângă aceasta și o priceperă îndestulătoare a trebuințelor procesului de producere din societate.

Karl Kautsky

Mizeria și prostia sunt surori de cruce.

Cu sau fără vrere a sosit ceasul când trebuie să fie sau cetățean al întregii lumini sau să vezi pierind toată civilizația.

Prieten, dați-mi voe să formulez o doară arătătoare, pe care trebuie să exprim într-o formă prea bruscă și incompletă, dar a cărei idee fundamentală și natură a să prindă toate spiritele generoase. Dorești, doresc din toată inimă ca în curând la Internaționala muncitoare să se alipească o delegație de învățători de toate națiunile, pentru a pregăti în comun un învățământ universal și pentru a hotărî asupra mijloacelor prin care să se semene în inteligențe tinere idei, din care să izvoarească poacea întregii lumi și unirea popoarelor.

Judecata, înțelepicu, inteligență, puteri ale spiritului și sufletului, voi pe care v'am evocat cu cunoștiște, veniți, ajutați-mi, susțineți cuvântul meu slab, purtăriți, dacă se poate, la toate popoarele din lume și răspândiți pretutindeni, unde sunt oameni dorinci de-a uzat adeverător.

O nouă orănduire s'a născut. Puterile rău-făcătoare mor, otrăvite de înseși crimele lor. Cei laconi, cei cruci, cei cari sfâșia, popoarele mor înecăți de sânge. Totuși, asupra lovită de greșela stăpânilor lor, robi sau ticăloși, proprietarii, mutilați, decimați rămână în picioare; ei se vor uni pentru a nu formă decât un singur proletariat universal și vom deveni împlinindu-se marea profecie socialistă: „Unirea muncitorilor va aduce pace pe lume“.

Ce conține nota Conferinței de pace către România?

Am amintit deja că Conferința de pace din Paris a trimis o nouă notă printr-un delegat special al său la București, cerând lămuriri din partea guvernului român. Ziarele din București aduc acum vestea că nota aceasta, pe care trimisul Antantei, d-l George Clerk a predat-o d-lui Brătianu, conține următoarele patru întrebări:

1. România este gata să și retragă din Ungaria?

2. România este gata să înceteze rechizițiile?

3. România este gata să remîte comisiile de reparări, tot ce a rechiziționat pe baza armistițiului din Budapest?

4. În ce condiții România e dispusă să colaboreze cu puterile pentru a menține ordinea în Ungaria?

Se anunță că guvernul român a trimis deja răspunsul său Conferinței de pace. Conținutul acestuia nu este cunoscut însă.

O rezoluție greșită.

Sub acest titlu, „Socialismul“ din București ocupându-se de rezoluția privindă alegeri, votată de conferința noastră din urmă, observă că ea conține o greșală de ordin principal, atunci când susține că „partidul socialdemocrat și pe baza parlamentarismului“, deoarece spune, „Socialismul“ — partidele socialiste stau numai pe baza luptei de clasă. Admitem că fraza aceasta din rezoluție, astfel stilizată, poate da prilej la interpretări greșite. Adeverărat ei sens și însă că partidul socialist, contrar sindicaliștilor propagatori ai anti-parlamentarismului și ai acțiunii directe, recunoștează însemnatatea de netăgăduită a parlamentului, se folosește de acesta în lupta sa, ca de-o armă dintre cele mai de seamă. În felul acesta se poate spune — credem — că partidul socialist și pe baza parlamentarismului, spre deosebire de sindicaliști, cari adoptă și ei lupta de clasă, preconizează altă tactică și detestă parlamentarismul. Eră necesară această diferență chiar în textul rezoluției, deoarece discuția ce-a urmat la conferință s-a învărtit foarte mult și asupra punctului de vedere sindicalist, reprezentat de unii tovarăși, cari susțineau că ar fi cu mult mai bine, dacă nu ne-am irosi puterile în luptele politice, la alegerile parlamentare, ci ne-am restrâng pur și simplu la organizarea economică, sindicală. De astfel suntem de acord cu confratele din București când zice, că în activitatea partidelor sociale pot surveni imprejurări, când acțiunea parlamentară e socotită ineficace, dăunătoare sau inopportună. Credem numai că imprejurările acestea la noi n'au „survenit“ încă.

I. J.

